

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

СТАНОВИЩЕ ПО ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

№ 10-5/2022 г.

На основание чл. 84, ал. 1 и 2, и чл. 88, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС), чл. 26, ал. 1, т. 1 и ал. 2 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Наредбата за ЕО), във връзка с чл. 31, ал. 4 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и чл. 36, ал. 4 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредбата за ОС)

СЪГЛАСУВАМ

Програма за транснационално сътрудничество Интеррег „Евро-Средиземноморски басейн“ 2021-2027 г. (EURO MED)

Възложител: Дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ при Министерство на регионалното развитие и благоустройството

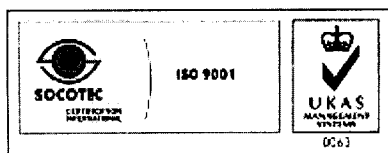
Характеристика на програмата:

Интеррег „Евро-Средиземноморски басейн“ 2021-2027 г. (EURO-MED) е програма за транснационално сътрудничество, която обхваща социално-икономически, екологични, териториални и управленски въпроси. В програмен период 2021-2027, в програмата са включени 67 NUTS2 региона, предимно крайбрежните региони и островите в десет държави-членки на Европейския съюз (България, Кипър, Хърватска, Франция, Гърция, Италия, Малта, Португалия, Словения и Испания), както и четири държави кандидат-членки на ЕС – Албания, Черна гора, Република Северна Македония и Босна и Херцеговина. Република България участва с цялата си територия в програмата.

Основната цел на програмата е да допринесе за прехода към климатично неутрално общество, борейки се срещу въздействието на изменението на климата върху средиземноморските ресурси, като същевременно гарантира устойчив растеж и благосъстояние на своите граждани.

В периода 2021-2027 г. се предвижда общата цел да бъде постигната чрез три политически цели и приоритети. Приоритетите са структурирани в пет специфични цели и редица действия, допринасящи за постигането на очакваните резултати:

• **Приоритет 1 По-интелигентен Евро МЕД/ Smarted MED:** има за цел да засили обществената ангажираност и да увеличи капацитета за иновации на публичните

София, 1000, бул. „Кн. Мария Луиза“ 22

Тел: +359(2) 940 6194, Факс: +359(2) 986 25 33

власти и частните субекти за прилагане на решения за устойчива и по-екологична икономика в Средиземноморието чрез консолидиране на конкурентна иновационна екосистема;

- *Специфична цел (i)* е посветена на повишаване на капацитета за научни изследвания и иновации и за усвояване на модерни технологии в областта на сътрудничеството.

• **Приоритет 2 По-зелен Евро МЕД/ Greener MED:** има за цел да осигури по-екологична (зелена) среда за зоната на Средиземноморието, като подпомага прехода към кръгова икономика и енергиен преход, като насърчава по-зелени територии за живот, подобрява управлението на природните ресурси и предотвратява и намалява рисковете;

Специфична цел (iv) насърчаване на адаптацията към изменението на климата, предотвратяването на рисковете и устойчивостта при бедствия;

Специфична цел (vi) насърчава кръговата икономика в зоната на сътрудничеството. Подобряване управлението на отпадъците и ефективността на ресурсите, включително намаляване на отпадъците (например пластмаса), еко-иновативен подход и ефективност при потреблението на вода. Обхванатите сектори са предимно селско стопанство, храни и рибарство, производство и туризъм;

Специфична цел (vii) Подобряване на биологичното разнообразие, зелената инфраструктура в градската среда и намаляването на замърсяването.

• **Приоритет 3 Управление на Евро МЕД/ MED Governance:** По-добри управленски процеси осигуряват база за капитализиране на резултатите от програмата в политически действия, в сътрудничество и координация с всички други програми и стратегии, които се изпълняват в областта, за да се изгради силно управление са нужни визия за Средиземноморието и споделените решения.

Планираните по *Специфична цел ISO1* дейности целят да подпомагат като цяло процеса на вземане на решения, да насърчават създаването на мрежи и капитализирането и да подобряват изграждането на капацитет на публичните и частните организации в областта на сътрудничеството.

В допълнение, програмата идентифицира сектор „туризъм“ като приоритет, който е хоризонтален за програмния период.

Програмата е с период на действие 1 януари 2021 г. - 31 декември 2027 г.

поради следните **мотиви:**

1. Програмата съобразява и не влиза в противоречие със съотносимите стратегии, планове и програми на международно, европейско и национално ниво.
2. Програмата допринася за постигане на целите по опазване на околната среда на национално и европейско ниво.
3. Съгласно прогнозите в доклада за екологична оценка, основният фокус е върху изменението на климата, биологичното разнообразие, природните морски ресурси, отпадъците и енергията. На този етап не е установен отрицателен ефект, както следва:
 - 3.1. По Приоритет 1, „По-интелигентен МЕД“, действията планирани в рамките на приоритет 1 ще окажат влияние върху емисиите на парникови газове, качество на въздуха, генерирането на отпадъци, както и консумацията на вода и енергия.
 - 3.2. По приоритет 2, „По-зелен МЕД“, трите специфични цели по приоритет 2 допринасят пряко за екологичните цели в зоната на сътрудничество. Целите са видимо в съответствие със „Зелената сделка“ на Европейския съюз, със специален акцент върху кръговата икономика, изменението върху климата и управление на биологичното разнообразие:

- 3.2.1. По специфична цел (vi) потенциалните положителни директни въздействия се очакват по отношение на по-малко отпадъци, увеличаване на рециклирането, намаляване на химическите замърсявания (чрез повторна употреба и оползотворяване), намаляване на натиска върху прясната вода и природните ресурси като цяло, както и по-малко емисии парникови газове. Някои положителни въздействия се очакват също така по отношение на енергийната ефективност и качеството на въздуха, но те зависят от технологията, използвана в процесите на изгаряне.
- 3.2.2. По специфична цел (iv) потенциални преки ефекти се очакват в развитие на капацитета за управление на риска, както и подобряване на качеството на водата, енергийната ефективност и насърчаване използването на възобновяемата енергия. Очакват се някои ефекти, макар и в по-малка степен, по отношение на управление на почвата и земите (за защита на горите и възстановяването на почвата в селските райони);
- 3.2.3. По специфична цел (vii) очакваните преки положителни ефекти са най-вече върху континенталните и морските екосистеми, както и запазването и валоризацията на ландшафта и културното наследство. Очакват се и други по-малки ефекти по отношение на по-добрата ефективност на управлението на почвите и качеството на въздуха чрез зелената инфраструктура в градските райони;
- 3.3. По приоритет 3 Управление на Евро MED въпреки, че подпомагането на изграждането на капацитет на публичните институции е предпоставка за прилагане на политики за устойчиво развитие в дългосрочен план.
4. В доклада за екологична оценка са препоръчани адекватни мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на възможни неблагоприятни въздействия върху околната среда и човешкото здраве.
5. Реализирането на програмата не се очаква да доведе до задълбочаване на съществуващи и възникване на нови екологични проблеми.
6. Не се очаква отрицателно, а изцяло положително кумулативно въздействие по отношение на околната среда и човешкото здраве от прилагането на програмата.
7. При извършена проверка за допустимост по смисъла на чл. 36, ал. 2 от *Наредбата за ОС* се установи, че програмата е допустима при съобразяване на произтичащите от нея планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с:
- режимите на защитените територии, определени със *Закона за защитените територии*, заповедите за обявяването им и с утвърдените планове за управление,
 - режимите на защитените зони, определени със заповедите по чл. 12, ал. 6 от ЗБР и с утвърдените плановете за управлението им.
8. На основание чл. 36, ал. 3 от *Наредбата за ОС*, въз основа на критериите по чл. 16 от нея, е извършена преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие, съгласно която програмата **няма вероятност** да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони от мрежата Натура 2000, поради следните **мотиви**:
- Реализирането на специфичните цели за опазване на околната среда, свързани с програмата, както и на начина, по който тези цели и всички екологични съображения са били взети предвид по време на изготвянето

на всеки един от приоритетите, ще акумулира общ положителен ефект върху състоянието на околната среда, включително върху защитените зони от мрежата Natura 2000.

- Включените в програмата цели и приоритети са предимно социално-икономически, екологични, териториални и управленски, в тази връзка няма вероятност от пряко или косвено отрицателно въздействие върху ключовите елементи на защитени зони, включително върху структурата, числеността и плътността на популациите на опазваните в тях видове, включително птици.
- Естеството и обхватът на специфичните цели на програмата и свързаните с тях действия няма да доведат до значителни отрицателни въздействия върху територии от мрежата Natura 2000.

9. Министерство на здравеопазването, съгласно становище с изх. № 04-09-69/31.05.2021 г. няма забележки и предложения по доклада за екологична оценка на програмата, предвид, че: е разгледано състоянието на околната среда. Представени са данни и анализи за състоянието на отделните фактори на околната среда и съществуващите екологични проблеми в средиземноморския биогеографски район, където са разположени почти всички региони, включени в програмата, както и възможното неблагоприятно въздействие на някои от тях върху здравето на хората. Посочено е, още, че като цяло се очаква изпълнението на програмата да има предимно косвен положителен характер по отношение на населението и човешкото здраве, чрез подобряване състоянието на околната среда.

В доклада са предложени и мерки за намаляване на възможните негативни ефекти от прилагане на програмата и предложения за подобряване на интеграцията на екологичните теми както и мерки за насърчаване разпространението на най-добрите практики в областта на околната среда. Предложени са и индикатори, които да се мониторират с цел оценка на въздействието върху околната среда вследствие изпълнение на програмата.

10. В доклада за екологична оценка е направен анализ на въздействието при реализирането на програмата спрямо въздействието при избора на „нулева“ алтернатива. Съгласно анализа в сравнение с „нулевата“ алтернатива всички ефекти са положителни, като програмата допринася за подобряване на условията на околната среда в областта на сътрудничеството.
11. В хода на процедурата по екологична оценка са проведени консултации, резултатите от които са съобразени мотивирано и по подходящ начин. Не са получени мотивирани възражения по законосъобразност по време на консултациите.
12. С Решение I-5/2022 г. от 25.07.2022 г., Междуведомствена комисия (МК) – специализиран състав на Висшия експертен екологичен съвет предлага на министъра на околната среда и водите да издаде становище за съгласуване на Програма за транснационално сътрудничество Интеррег „Евро-Средиземноморски басейн“ 2021-2027 г. (EURO MED).

и при следните **мерки и условия:**

I. Мерки и условия за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсирание на неблагоприятните последици от прилагането на програмата:

1. Планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, произтичащи от „Програма за транснационално сътрудничество Интеррег „Евро-Средиземноморски басейн 2021-2027 г. (EURO-MED), за които е предвидено да се реализират на територията на Република България, да се одобряват само след произнасяне с акт на компетентните органи по околна среда по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и/или чл. 31 на ЗБР и при съобразяване с условията, изискванията и мерките в съответния акт.
2. Като критерии за подбор на проектни предложения по приоритет 1 да се заложи в Насоките за кандидатстване приоритетно включване на проекти, фокусирани върху екоинновации и ефективност на ресурсите; технологии, допринасящи за намаляване, повторно използване и оползотворяване на отпадъци и материали, енергийна ефективност и насърчаване на възобновяема енергия; с по-малък разход на вода, материали и енергия, особено в райони (селски и планински) с ограничен достъп до тези ресурси.
3. Като критерии за подбор на проектни предложения по Приоритет 2 да се заложи изискване в Насоките за кандидатстване, приоритетно включване на проекти, фокусирани върху екоинновации и ефективност на ресурсите; включително спестяване на вода и минимизиране на производството на отпадъци при източника; насърчаване на нисковъглеродните интервенции и въвеждане на критерии за допустимост за компенсация на въглерод; насърчаване на интегриран проект, постигащ няколко устойчиви цели.
4. Като критерии за подбор на проектни предложения по Приоритет 3 да се заложи изискване в Насоките за кандидатстване, приоритетно насърчаване на интегрирани политически подходи в областта на сътрудничеството въз основа на целите за устойчиво развитие.

II. Мерки за наблюдение и контрол при прилагане на Програма за транснационално сътрудничество Интеррег „Евро-Средиземноморски басейн“ 2021-2027 г. (EURO-MED):

1. Националният орган по програма Интеррег „Евро-Средиземноморски басейн“ 2021-2027 г. да представя за одобряване в МОСВ тригодишни доклади по наблюдение и контрол на въздействието на програмата върху околната среда съгласно разпоредбата на чл. 30, ал. 1 от *Наредбата за ЕО*.
2. Наблюдението и контролът на въздействията върху околната среда при прилагането на програмата да се извършват при отчитане на индикаторите в глава 8 на доклада за ЕО, съгласно Приложение № 1.
3. При констатирани неблагоприятни последици върху околната среда и/или човешкото здраве да се предложат и предприемат своевременни мерки за възможното им отстраняване.

Настоящото становище не отменя задълженията на възложителя за изпълнение на изискванията на ЗООС и други специални закони и подзаконовни нормативни актове и не може да служи като основание за отпадане на отговорността съгласно действащата нормативна уредба.

При промяна на възложителя и/или преди изменение на програмата възложителят, съответно новият възложител трябва да уведоми МОСВ своевременно, съгласно чл. 88, ал. 7 от ЗООС.

Съгласно разпоредбата на чл. 88, ал. 6 от ЗООС, становището губи правно действие, ако в срок 5 години от влизането му в сила не е одобрена програмата.

На основание чл. 28 от Наредбата за ЕО възлагам на директорите на 15-те РИОСВ и 4-те Басейнови дирекции контрола на поставените условия и мерки, в рамките на тяхната компетентност.

На основание чл. 88, ал. 3 от ЗООС, заинтересованите лица могат да обжалват становището пред Върховния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс в 14-дневен срок от съобщаването му.

Дата: 29.07.2022г.

МИНИСТЪР:

БОРИСЛАВ САНДОВ

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

към Становище по ЕО № 10-5/2022 г. на министъра на околната среда и водите

по т.2, II, Мерки за наблюдение и контрол при прилагане на на Програма за транснационално сътрудничество Интеррег „Евро-Средиземноморски басейн“ 2021-2027 г. (EURO MED) / Индикатори за околна среда, показатели за изходен продукт и за изпълнение - глава 8 на доклада за ЕО/

Доклад за екологична оценка на Програма Евро-МЕД 2021-2027

Таблица 20: Показатели за изходен продукт и за изпълнение

Специфична цел	Очакван ефект върху околната среда	Показател за контекст	Показател за околната среда	Показател за екологични показатели
SO (i) и (iv)	Екологична ефективност (намаляване използваното първичен ресурс)	Използване на ресурси (вода, енергия, отпадъци)	Брой предприятия и институции, участващи в транснационални изследователски иновационни проекти, насочени към екологична ефективност	Промяна в използването на първичните ресурси
			Брой иновативни услуги, продукти и инструменти за екологична ефективност, и инструменти прехвърлени на предприятията	
SO (vi)	Подобряване знанията за изменението климата	Зона за сътрудничество, използвана за мониторинг на изменението климата или планиране на адаптация	Публични институции, участващи в проекти за мониторинг на изменението на климата	Зона за сътрудничество, използвана мониторинг на изменението на климата или планиране на мерки за адаптиране
			Жителите, които се възползват от координирани мерки за управление на адаптационния капацитет	
SO (vii)	Намаляване рисковете, свързани климатичните промени	Жителите, изложени на високо ниво на риск	Жителите, ползващи се от координирани мерки за управление на риска	Увеличен капацитет за реагиране при бедствия
			Публични институции, участващи в проект за мониторинг на риска	
SO (vii)	Опазване възстановяване вътрешната и морската	и Природозащитен статус на типове местообитания и обектите	Поддържана площ на местообитанията за поддържане на по-добро състояние на опазване (в хектари)	Подобрен природозащитен статус на биологичното разнообразие в Адриатическия

Доклад за екологична оценка на Програма Евро-МЕД 2021-2027

	екосистема	по Natura 2000 в програмната зона		басейн
Напречен туризъм	Натиск на туризма върху ресурси	Използване на първични ресурси (вода, енергия, отпадъци) от туристическия сектор	Брой проекти за устойчив туризъм	Увеличаване на броя на туристите, свързани с устойчиви проекти
		Мрежа Natura 2000		
Напречен СС	Намаляване на емисиите на парникови газове, отпечатък, компенсиране на въглерода	Емисии на CO2	Брой проекти с нисковъглеродна стратегия (компенсиране на въглерода)	Намалени емисии на CO2 и подобрен въглероден отпечатък